

Magas-Bakony Környezetvédelmi Egyesület

8425 Lókút Papod u. 38.

e-mail: info@magasbakony.hu

web: <http://www.magasbakony.hu/>

Iktatószám: MB/53/2011.

Tárgy: Felperesi beavatkozó első előkészítő irata

Fejér Megyei Bíróság

dr. Halas Zsuzsanna bíró

Székesfehérvár

Dózsa Gy. u.1.

8002

Tisztelt Megyei Bíróság!

Fiskus Béla felperesnek a Magyar Kereskedelmi Engedélyezési Hivatal ellen a Válra tervezett szélerómű építési ügyében hozott közigazgatási határozat felülvizsgálata iránt, a 8.K.21.797/2011. számú perben mint felperesi beavatkozó az alábbiakat terjesztjük elő.

Előzmények

A jelenlegi per az engedélyezési eljárásoknak egy olyan sorozatába illeszkedik, amelyben a Hárskúti Megújuló Energiaközpont Kft. illetve annak projektjeit továbbfolytató Megújuló Energiákat Tervező Mérnöki Iroda Kft., valamint a Horváth Mérnöki Iroda különféle szélenergetikai beruházásokat igyekszik megvalósítani a közigazgatás különféle szerveinek támogatásával.

Sajnos, ezeknek az elképzeléseknek egy része bár környezetvédelmi és/vagy természetvédelmi szempontból kifejezetten aggályosnak tekinthető, a környezetvédelmi hatóságok – több ízben megsértve a hatályos jogszabályokat – első- vagy másodfokon mégis engedélyt adtak a megvalósításukra. A bírósági szakaszba került három ügyben a megyei bíróságok vagy megsemmisítették a környezetvédelmi/építési engedélyeket, vagy jóváhagyták az azok megsemmisítését elrendelő határozatokat. Az egyik ilyen döntést a Legfelsőbb Bíróság is megerősítette. Három, bírósági szakaszba egyelőre nem jutott eljárást az Országos Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Főfelügyelőség (a továbbiakban: Főfelügyelőség) megismételtett, nyilvánvalóan azzal a szándékkal, hogy életbentartsa ezeket az elég nehezen védhető elképzeléseket (a Hárskútra tervezett ún. "oktatóközpont" kérelmét azóta az elsőfokú természetvédelmi hatóság ismét elutasította).

Megjegyezzük, hogy a jelenleg a kérelmező alperesi beavatkozó jogi képviselőjét ellátó dr. Takács Margit egykor a Főfelügyelőség főosztályvezetőjeként igyekezett egyengetni ezeknek a projekteknek az útját. Az általa hozott, de megtámadott határozatok közül azonban a fenti okok miatt nem emelkedett jogerőre sem az egykor Hárskútra tervezett széleróműtelep környezetvédelmi engedélye, sem a Válra tervezett szélerómű építési engedélye az előző perben.

Álláspontunk szerint ezekben az eljárásokban a Főfelügyelőség sorozatosan megsérti a Ket-ben lefektetett legalapvetőbb eljárási szabályokat, úgymint

- a tényfeltárás kötelezettségét
- a szakszerűség követelményét
- a pártatlanság követelményét
- az ügyféllel történő együttműködés követelményét, valamint
- a bizonyítékok helyes értékelésének a követelményét.

A Főfelügyelőség eddigi szerepvállalása a perek során szintén csalódásra adott okot, amennyiben is a Főfelügyelőség képviselői folyamatosan ellentmondásos nyilatkozatokat tettek, valótlanságokat állítottak, a bíróság és a felperesek által feltett kérdésekre nem voltak hajlandók válaszolni, bizonyítottan nem voltak képesek helyesen értelmezni a tevékenységüket meghatározó jogszabályokat és műszaki szabványokat, valamint végre sem hajtották a bíróságok ítéleteit a váli ügynek sem a megismételt, sem a másodszorra ismételt eljárásában.

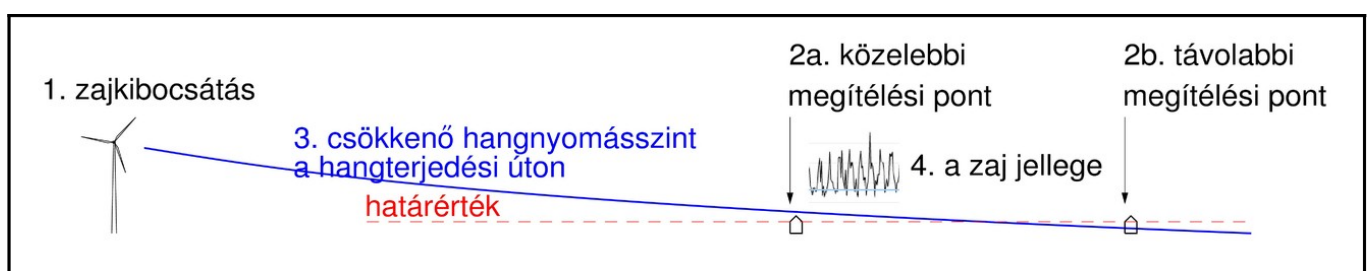
Az előkészítő iratunkban hivatkozott MSZ 15036:2002 és MSZ ISO 9613-2:2005 akusztikai szabványokat, valamint ez utóbbi fordítását az előző perben már becsatoltuk. Az MSZ ISO 1996-1:2009 szabványt az előző perben felkért független igazságügyi szakértő rendelkezésére bocsátottuk.

A keresetben foglalt zajhatásról

A jogszabályok és az előző per bírósági döntése szerint a tervezett szélérőmű zajvédelmi szempontú megfelelőségét releváns, szakmailag alátámasztott akusztikai számításokkal kell igazolni már a tervezés fázisában, az utólagos mérések bár szükségesek, de nem elegendőek. A kereset tárgya az építési tervdokumentáció részét képező akusztikai számítás.

Sajnos, az újonnan született Zajvédelmi szakvélemény (a továbbiakban: zajszámítás) jóllehet azt igyekszik igazolni, hogy a tervezett szélérőmű meg fog felelni a zajvédelmi követelményeknek, továbbra sem felel meg sem a jogszabályoknak, sem a bíróság döntésének. Álláspontunk szerint a Főfelügyelőség a zajszámítás elfogadásával a vonatkozó jogszabályokat is megsértette és a bíróság határozatát sem teljesítette. Ennek kifejtéséhez először röviden kénytelenek vagyunk áttekinteni a zajszámítás szerkezetét, ugyanis a téves eredmény a tévesen felvett bemenő adatokból következik.

Egy folyamatos üzemű ipari zajforrás megítélési zajszintjének meghatározása alapvetően a következő bemenő adatoktól függ:

1. a zajforrás kibocsátási hangteljesítménye (“milyen hangosan szól a szélérőmű”)
2. a megítélési pont(ok) helyzete (“milyen messze vannak a legközelebbi házak”)
3. a hangterjedési úton fellépő különféle hatások (“valójában miért, és mennyit csillapodik, illetve erősödik a hang, amíg a szélérőműtől a házakig elér”)
4. a zaj jellegét kezelő különféle pszichoakusztikus korrekciók (“mennyire elviselhető vagy zavaró az a zaj, amely a házak közelében észlelhető”)

A megítélési szint akkor felel meg a zajvédelmi követelményeknek, ha nem lépi túl a megfelelő jogszabályban rögzített határértékeket. **A kérelmező számára a tervezési helyszín kiválasztása és biztosítása kivehetően magasabb prioritást élvez, mint a tényleges zajvédelmi megfelelés biztosítása. A megítélési szintnek a határérték alá történő mesterséges leszorítása elérhető a valóságosnál alacsonyabb zajkibocsátás illetve a mértékadónál távolabbi megítélési pontok felvételével, a hangterjedés egyes elemeinek elhanyagolásával, illetve a szükséges korrekciók elhagyásával.**

A kérelmező eddigi valamennyi, a látókörünkbe került ügyében előfordult, hogy **a zajvédelmi megfelelés igazolása érdekében a fenti bemenő adatokat úgy manipulálták, hogy a zajszámítások végeredménye a vonatkozó határértékek alá kerüljön** és így a hatóságok a kérelmet jóváhagyják. Sajnos, nem volt kivétel ez alól a szóban forgó eset sem. Az interneten fellelhető beadványok, észrevételek fórumok, stb. tanúsága szerint hasonló példáktól a nemzetközi gyakorlat sem mentes. A szélerőművek utólagos zajmérésekor a mértékadónak tekinthető meteorológiai körülményeket nem lehet garantálni, **a határértéktúllépéseket jogszerűen rögzíteni nagyon nehéz.** Megépült szélerőművek, szélerőműtelepek zavaró zajhatása esetén az ottlakók érdekérvényesítési lehetőségei rendkívüli módon beszűkülnek. A sok példa közül megemlíthető itt a Fejér megyei **Kulcson létesített szélerőmű esete**, amelyet a hatóságok a kétely és az aggályok legcsekélyebb jele nélkül engedélyeztek a legközelebbi lakóházaktól mintegy **200 m-re**, majd a zajpanaszok miatt indult és **hat évig húzódó kártérítési perben** a közelben lakó nyolc családnak felháborítóan csekély mértékű, **mindösszesen tízmillió forintnyi** kártérítést fizetett az üzemeltető (a szélerőmű azóta is változatlanul működik). Mindezek okán a tervezés fázisában kimunkált zajszámítás helyes értékelése a projekt sorsára nézve döntő jelentőséggel bír.

Az észrevételeink a zajszámítás bemenő adatait illetően a következők:

1. A zajkibocsátási teljesítményről

A zajszámításoknak ez az alapvető fontosságú bemenő adata ipari berendezések esetében általában a gyártó által garantált érték. Szélerőművek esetében azonban két körülmény árnyalja ezt a képet. Először is, a zajkibocsátás a szél sebességétől igen jelentős mértékben függ, ebből következően az eredményül kapott megítélési szintek is a szélesebbésség függvényei. Másodszor, a szélerőművek zajkibocsátásának megmérése bár szabványosított, mégis nehézkesen végrehajtható feladat, ezért a kapott eredményeket a gyártók általában valamilyen biztonsági tényezővel ajánlják figyelembevenni.

A zajszámítás kétségtelen érdekéért ismerjük el, hogy az eddigiekkel ellentétben mindkét szempont megjelenik benne: a 3.sz.mellékletben az IEC 61400 szabványnak megfelelően a 4 m/s és 12 m/s közötti szélesebbésségekre közli a számított hangnyomásszinteket, továbbá a tervezett szélerőmű zajkibocsátását mindenhol a gyártó által javasolt +1 dB biztonsági tényezővel együtt vette figyelembe:

Feltétel: 1 db ENERCON E-53 800 kW turbina

Külföldi szabályozás: észlelhető-e zajhatás?

szélsébség 10 m magasságban	m/s	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Szélerőmű hangteljesítményszintje	dB(A)	93,5	95,2	98,7	101,1	102,5	103,5	103,5	103,5	103,5
LA90 (Külföldi mérés alapján hasonló vidéki környezetben)	dB(A)	27	28	30	32	34	35	36	37	38
Határérték: LA90 + 5 (alapzaj A-ekvivalens szintje)	dB(A)	32	33	35	37	39	40	41	42	43
V1 Vál lakóterület, 1606 m	dB(A)	13,6	15,3	18,8	21,2	22,6	23,6	23,6	23,6	23,6
V2 Vál zártkerti terület, 800 m	dB(A)	21,8	23,5	27	29,4	30,8	31,8	31,8	31,8	31,8
V3 Vál zártkerti terület, 891 m	dB(A)	20,5	22,2	25,7	28,1	29,5	30,5	30,5	30,5	30,5
V1 Vál lakóterület különbség	dB(A)	-18,4	-17,7	-16,2	-15,8	-16,4	-16,4	-17,4	-18,4	-19,4
V2 Vál zártkerti terület különbség	dB(A)	-10,2	-9,5	-8	-7,6	-8,2	-8,2	-9,2	-10,2	-11,2
V3 Vál zártkerti terület különbség	dB(A)	-11,5	-10,8	-9,3	-8,9	-9,5	-9,5	-10,5	-11,5	-12,5

Magyar hatásterület: ki számít ügyfélnek az eljárásban

Hatásterület határa:	dB(A)	30
V1 Vál lakóterület különbség	dB(A)	-14,7
V2 Vál zártkerti terület különbség	dB(A)	-6,5
V3 Vál zártkerti terület különbség	dB(A)	-7,8

Magyar határértékek

Éjszakai határérték: 40 dB – 3 dB (hangvisszaverődési korr.)	dB(A)	37	37	37	37	37	37	37	37	37
V1 Vál lakóterület különbség	dB(A)	-23,4	-21,7	-18,2	-15,8	-14,4	-13,4	-13,4	-13,4	-13,4
V2 Vál zártkerti terület különbség	dB(A)	-15,2	-13,5	-10	-7,6	-6,2	-5,2	-5,2	-5,2	-5,2
V3 Vál zártkerti terület különbség	dB(A)	-16,5	-14,8	-11,3	-8,9	-7,5	-6,5	-6,5	-6,5	-6,5

Ugyanakkor, álláspontunk szerint **semmilyen relevanciával nem bírnak a 4 m/s, illetve 5 m/s szélsébség melletti zajkibocsátással számolt hangnyomásszintek**, amelyeket a zajszámítás nem a 3.sz.mellékletben, hanem egy jóval hangsúlyosabb helyen emel ki (5.5 fejezet, 28. oldal). Felhívjuk a tisztelt bíróság figyelmét arra a körülményre, hogy *expressis verbis* maga a zajszámítás szerzője sem jelzi a 4 m/s szélsébség mellett kapott eredmények relevanciáját, azonban a Főfelügyelőség ezeket akképp visszhangozza a 2012. január 19-én kelt előkészítő iratában is, **mintha ezeknek a számított hangnyomásszinteknek bármi közük volna a zajvédelmi követelményekkel összehasonlítandó, vagyis relevánsként figyelembeveendő megítélési szintekhez.**

A zajszámítás az 5 m/s szélsébség mellett számított hangnyomásszint-eloszlást a tervezett szélerőmű hatásterületének meghatározásához használja fel (jóllehet ezt csak az új zajvédelmi jogszabályok írják elő ebben a formában). Mivel a Főfelügyelőség kivehetően erre is rezonál, megemlítjük, hogy ezeknek az eredményeknek a relevanciáját is vitatjuk az alábbiak szerint:

- Álláspontunk szerint hatásterületet **nem mértékadó meteorológiai viszonyokból számolni** lehetséges bár, de **felesleges**, relevanciával nem bír. A szerző, általunk ismeretlen oknál fogva, a levegővédelmi előírásokból származtatott módon a leggyakoribbnak tekintett meteorológiai viszonyokból (bármit is jelentsen ez) szeretne kiindulni (zajszámítás 16. oldal), jóllehet ismereteink szerint Magyarországon az átlagos szélsébség felső határa 3,5 m/s, ezzel tehát az 5 m/s szélsébség alkalmazása nem is indokolható. A műszaki tervezés gyakorlatában a levegővédelemben alkalmazott megközelítés párját ritkítja, **a mértékadónak tekintett igénybevétel** (pl. a szélteher egy távvezetékoszlopon, a hőteher egy háztetőn, a vízoszlop nyomása az árvízvédelmi művön, a földrengés keltette rezgések az építmények alapozásán stb.) **gyakorisága** természetesen nagyon **csekély**.
- Az új zajvédelmi jogszabályok közül a 93/2007. (XII. 18.) KvVM rendelet 1. § (3) értelmében **“Az üzemi létesítmény zajkibocsátását a rendszeresen (évente legalább tizenkét alkalommal) előforduló legnagyobb környezeti zajkibocsátású üzemi állapot alapján kell értékelni.”** Esetünkben ez nem az 5 m/s, hanem a 10 m/s szélsébséghez tartozó üzemi állapot, amely bizonyosan előfordul tizenkét alkalommal az év során.
- A zajvédelemben a zajhatásból eredő expozíció, vagyis a hatás gyakoriságától/tartósságától is függő mennyiség a megítélési időn keresztül jut kifejezésre, de folyamatos üzemi berendezés esetében, mint amilyen a szélerőmű is, a megítélési időnek sincs jelentősége.

- A hatásterület meghatározását az új zajvédelmi jogszabályok a hatásviselők azonosítása, vagyis az ügyféli jogosultság megállapítása érdekében írták elő. A zajszámításban alkalmazott megközelítés alapján Magyarországon azonban gyakorlatilag nincs olyan szélerőmű, amelynek a hatásterületére egyetlen védendő objektum ráesne, ami álláspontunk szerint ennek a megközelítésnek a helytállóságát erősen megkérdőjelezi.
- Mivel ebben az ügyben ügyféli jogosultságot szerzett egy országos működési területet deklaráló környezetvédelmi szervezet, így a hatásterület kiterjedése nem is releváns.
- Az új zajvédelmi jogszabályok jóval a kérelem benyújtása (2006.) után léptek hatályba (2008.), ezért úgy gondoljuk, hogy azokat ebben az eljárásban figyelembevenni nem is lehet.

Zajkibocsátási teljesítményként ebben az esetben csak az $L_{WA} = 103,5$ dB(A) érték fogadható el, illetve csak az ezzel adattal számolt eredményeknek lehet relevanciájuk.

2. A nem mértékadó helyzetű megítélési pontokról

A megítélési pontok a Főfelügyelőségnek az első előkészítő iratával foglaltakkal ellentétben nincsenek kellően dokumentálva, pl. a hatóság a zajszámítás fekete-fehér, kis méretarányú térképvázlata alapján a helyszínen nem volna képes megtalálni ezeket az épületeket.

A zajszámításból mindenestre kiderül, hogy a megítélési pontokként azonosított V1, V2 és V3 jelű vizsgálati pontok rendre 1606, 800 illetve 891 méterre helyezkednek el a tervezett szélerőműtől.

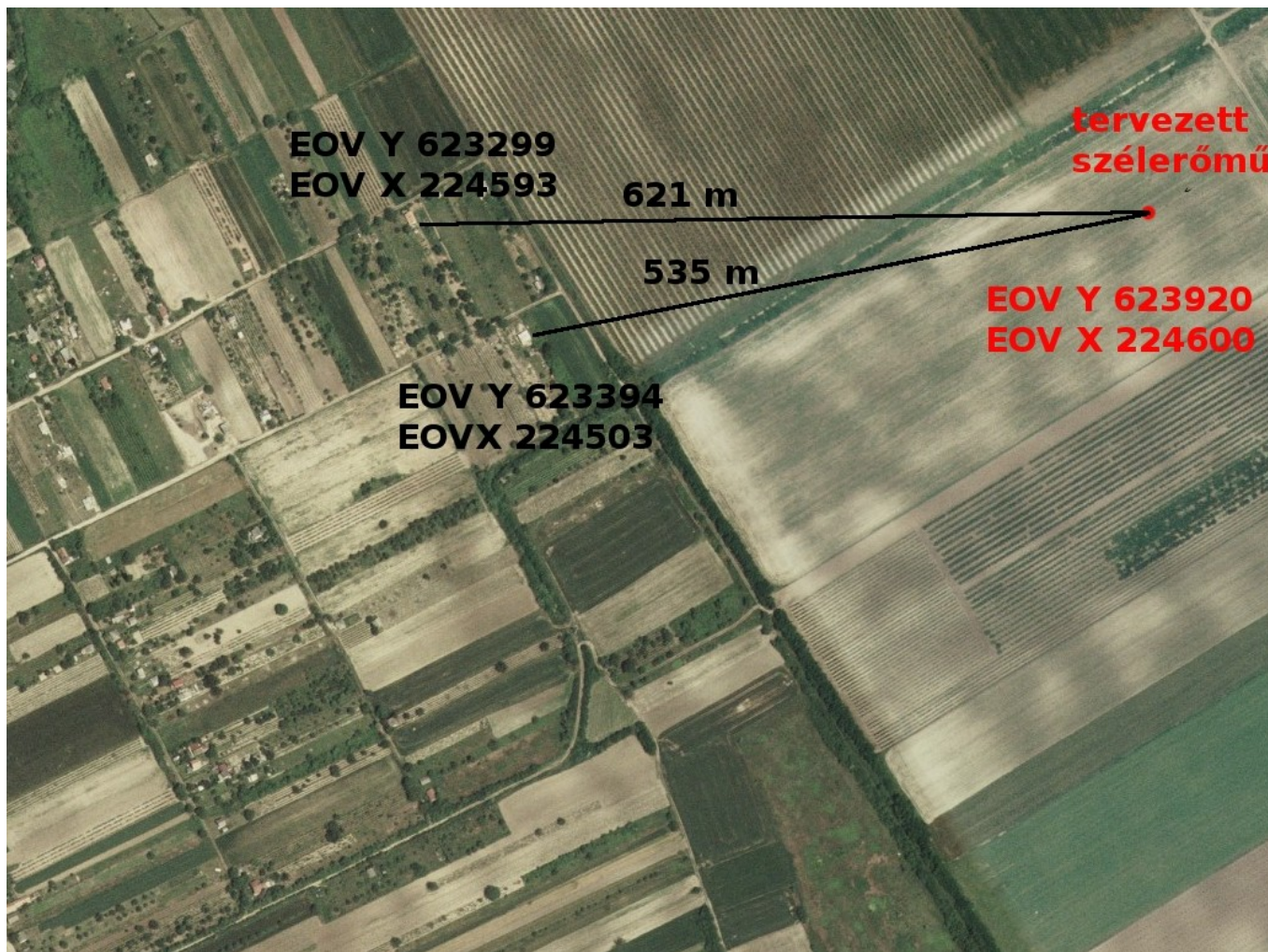
Sajnálattal kell megállapítanunk, hogy a Főfelügyelőség ezeket a vizsgálati pontokat releváns megítélési pontokként fogadta el. Felhívjuk a tisztelt bíróság figyelmét, hogy az előző perben mind a felperesek (a MB/43/2009. számú, 2009. január 13-án kelt előkészítő iratban), mind a felkért független igazságügyi szakértő (10.K.21.548/2008/39. számú szakvélemény, 2. melléklet) koordinátákkal is és színes, jó felbontású műholdképen is megadták a zajszámítás szempontjából relevánsnak tekinthető megítélési pontokat.

Ezeknek a Vál, Új-hegyen lévő, szóban forgó épületeknek a távolsága a tervezett szélerőműtől 535 m, illetve 621 m, és ennek a körülménynek az ügy érdemi elbírálása szempontjából jelentősége van. Az alábbiakban annak bizonyítékait tárjuk a tisztelt bíróság elé, hogy **a két épület valóban létezik és lakott, vagyis a zajszámítás során megítélési pontokként figyelembe kellett volna venni azokat.**

Jóllehet az említett, MB/43/2009. számú előkészítő iratunkban már közöltük a tervezett szélerőműtől 535 m-re lévő ház koordinátáit, jelen előkészítő iratunkban egy földmérőmérnöki szakvéleményt is mellékelünk (**A melléklet**). További bizonyíték az ott lakó Batta Zoltán úrék nyilatkozata (**B melléklet**), valamint egy 2006-os és egy 2011-es keletű villanyszámla (**C melléklet**) azt igazolandó, hogy az épület a kérelem benyújtásának esztendejében is és azóta is folyamatosan lakott volt.

A független igazságügyi szakértő a területnek a szakvéleményben is rögzített állapotfelmérését a tervezett erőműtől egy 621 m-re levő, lakott háznál végezte. Ennek a háznak a koordinátái általunk megmérten EOY Y 623299; EOY X 224593. Az ott lakó Markovicsné Schön Ágnesék nyilatkozata a **D mellékletben** található. (Fekete László úr nemrég kézhez kapott nyilatkozatát az **E mellékletben** közöljük.)

Bemutatunk továbbá egy, a Földmérési és Távérzékelési Intézet (FÖMI) által 2005-ben készített (tehát a kérelem benyújtása előtti állapotokat tükröző), digitális ortofotót a területről, amelyen jól látható a szóban forgó két ház, valamint tőlük nyugati irányban további házak is.

Érthetetlennek tartjuk, hogy az előző perben a Főfelügyelőség, illetve a kérelmező tudomására hozott információk ellenére a zajszámítás készítője miért tartotta elfogadhatónak az általa választott megítélési pontokat, illetve, hogy a Főfelügyelőség ezeknek az eredményeknek miért tulajdonított bármiféle jelentőséget.

A zajszámításban szereplő megítélési pontok helyzete a határozathozatal alapjául szolgáló, a döntés érdemére kiható, lényeges tény, amelyet a fentiek szerint vitatunk.

Álláspontunk szerint azzal, hogy a Főfelügyelőség irreleváns megítélési pontokon fogadta el a zajszámítás végeredményét, megsértette a Ket. 50. §-ában foglalt tényfeltárás kötelezettségét.

3a. A tévesen meghatározott irányítási tényezőről

A Főfelügyelőség által elfogadott zajszámítás szerint a földfelszínről visszavert hang hatását számszerűsítő korrekció, az ún. **irányítási tényező +2 dB** (zajszámítás, 26. oldal):

A bemenő paramétereket az alábbi táblázatokban foglaltuk össze:	
NORD2000	MSZ15036
forrás hangteljesítményszintje: 103,5 dB(A) forrás kibocsátási magassága: 73 m észlelési pont magassága: 1,5 m környezeti hőmérséklet: 10 °C levegő relatív páratartalma: 70 % légnyomás: 100500 Pa	
földfelszín impedancia: 1400 Pasm ⁻² földfelszín érdesség: 0,25 m met. érdességi hossz: 0,05 m hangsebesség profilegysenlet A, B együtthatói: 1,2 és 0,04 szél turbulencia együttható: 1 m ^{4/3} s ⁻² hőm. turbulencia együttható: 0,1 Ks ⁻²	földfelszín hangelnyelési tényezője: 0,5 irányítási tényező: +2 dB (a földfelszínről való visszaverődés miatt)

A zajszámítás semmilyen módon nem részletezi ennek a +2 dB értéknek az eredetét.

Megjegyezzük, hogy az irányítási tényező (K_{Ω}) értéke +2 dB helyett +3 dB. Az **F mellékletben** részletesen kifejtett álláspontunk az MSZ 15036:2002, MSZ ISO 9613-2:2005 és a NZS 6808:2010 hangterjedési szabványokon, valamint matematikai és fizikai megfontolásokon alapul.

Megemlítjük továbbá, hogy valamennyi általunk ismert, szélerőművekről szóló zajszámítás szerint a szóban forgó irányítási tényező invariánsan +3 dB, **beleértve ezeket az ugyanezen kérelmező által a szóban forgó szélerőmű vonatkozásában korábban benyújtott akusztikai számításokat is.**

A tévesen felvett irányítási tényező a zajszámítás eredményét a biztonság rovására torzítja, annak érdemi megítélésére kihatással van. A szabvány szerinti irányítási tényező értéke nem szakértői megítélés kérdése, hanem a körülményekből következő, ugyanakkor **a határozathozatal alapjául szolgáló tény, amelyet a fentiek szerint vitatunk.**

Álláspontunk szerint azzal, hogy a Főfelügyelőség az irányítási tényező téves értékével fogadta el a zajszámítást, **ismételten megsértette a Ket 1. §-ban foglalt szakszerűség követelményét.**

3b. A hangterjedési útvonalon fellépő hatásokról

A zajforrás és a megítélési pont között a hang többféle hatás eredményeképpen csillapodik, illetve a visszaverődések következtében valamelyest erősödik. Az, hogy a hang milyen mértékben csillapodik, függ a terjedési út hosszától – ezért alapvető fontosságú a megítélési pontok helyes azonosítása. A zajszámításban a ténylegesen szóba jöhető megítélési pontok helyett felvett vizsgálati pontokon a hangnyomásszint (nem a megítélési szint, ld. később) valóban a határérték alá csökken – sajnos, nem tudunk elszakadni attól a gondolattól, hogy ezeknek a vizsgálati pontoknak a kiválasztásában éppen ez a szempont játszott főszerepet.

A zajszámítás helyesen veszi figyelembe az épületek homlokzata előtti visszaverődést, mint a hangterjedési úton jelentkező hatást.

A zajszámítással egyező módon, de a távolság helyére 535 m-t, illetve 621 m-t helyettesítve, valamint az irányítási tényező helyes értékével (+3 dB) és a zajszámítással egyezően a homlokzat előtti hangvisszaverődést is beleszámolva, a hangterjedési út közepes magasságát $h_m = (73 + 1,5)/2 = 37,25$ m-nek véve, az MSZ 15036 szabvány jelöléseivel:

$$L_{AT}(d) = L_{WA} + K_{\Omega} - \{K_d\} - K_L - [K_m] + \text{visszaverődés}$$

$$L_{AT}(d=535m) = 103,5 + 3 - \{20 \cdot \lg(535) + 11\} - 1,9/1000 \cdot 535 - [4,8 - 2 \cdot 37,25/535 \cdot (17+300/535)] + 3 = 40,6 \text{ [dB(A)]}$$

továbbá

$$L_{AT}(d=621m) = 103,5 + 3 - \{20 \cdot \lg(621) + 11\} - 1,9/1000 \cdot 621 - [4,8 - 2 \cdot 37,25/621 \cdot (17+300/621)] + 3 = 38,8 \text{ [dB(A)]}$$

Ennek a hangterjedési módszernek a pontosságáról MSZ ISO 9613-2 szabvány ad némi képet, amely szerint amennyiben a hangterjedési útvonal átlagos magassága nem haladja meg a 30 m-t, úgy a kapott eredmények pontossága +/- 3 dB. Amennyiben ez a magasság a 30 m-t meghaladja (mint esetünkben is), a szabvány a módszer pontosságának a számszerűsítésére nem vállalkozik.

A fentiek tükrében, az 535 m, illetve 621 m távolságban lévő épületeknél várható hangnyomásszintek az

$$37,6 \text{ dB(A)} < L_{AT}(d=535m) < 43,6 \text{ dB(A)}$$

$$35,8 \text{ dB(A)} < L_{AT}(d=621m) < 41,8 \text{ dB(A)}$$

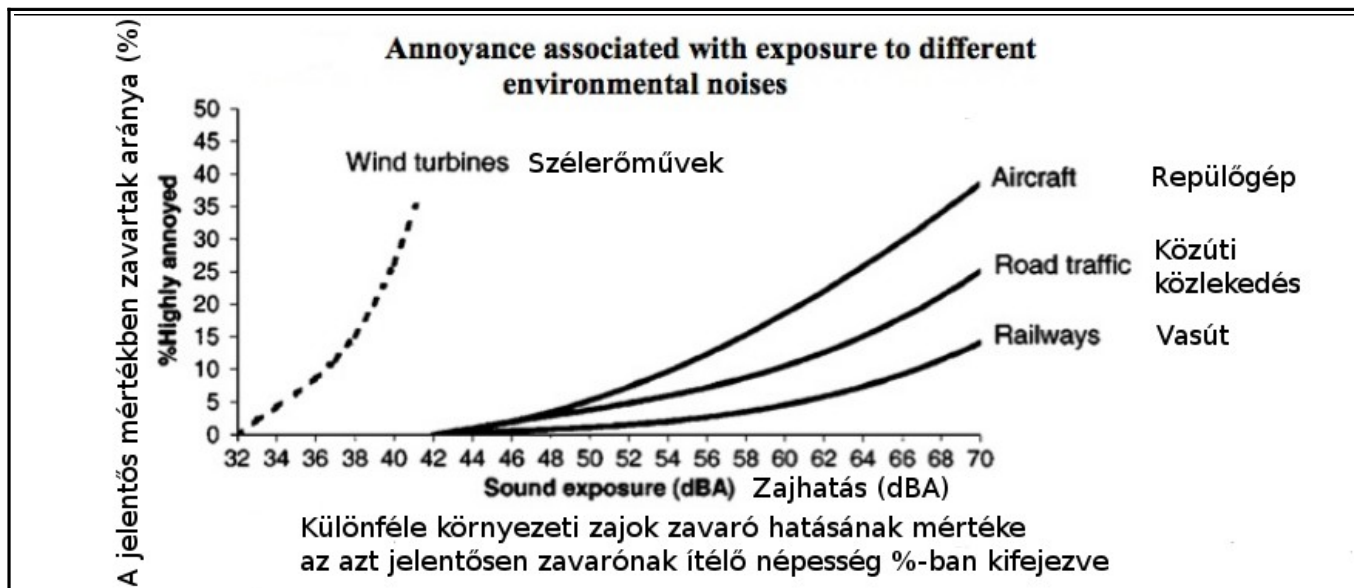
intervallumokba esnek.

Ezek az eredmények, jóllehet önmagukban is a 40 dB éjszakai határérték túllépését valószínűsítik és így aggodalomra adnak okot, mindezidáig csupán hangnyomásszintek voltak, a zajvédelmi követelményekkel való összehasonlíthatóságot lehetővé tevő pszichoakusztikus korrekciók nélkül.

4. A figyelmen kívül hagyott szabványos pszichoakusztikus korrekció

A megítélési pontokon a számított vagy mért hangnyomásszintek nagyságán kívül még figyelembe kell venni a hang jellegét is, és szükség esetén, pl. különösen zavaró, intruzív zaj esetében a hangnyomásszinteket ún. pszichoakusztikus korrekciókkal kell módosítani. A hangnyomásszintek ily módon korrigált értékeit nevezzük megítélési szinteknek.

Több ízben kifejtett álláspontunk szerint a szélerőművek zaja rendkívül zavaró lehet a falusias lakókörnyezetben élők számára. A részletek megismétlése helyett utalunk az e tárgyban gyakran idézett, a szakirodalomban megjelent (Pedersen & Waye (2004): Perception and annoyance due to wind turbine noise—a dose- response relationship. J. Acous. Soc. Am. 116:3460.) ábrára, amely szerint a szélerőművek zaja bármilyen közlekedési zajnál nagyobb mértékben zavarja az annak kitett lakosságot:

A Főfelügyelőség által elfogadott zajszámítás (12. oldal) szerint:

“A gyakorlatban a szélérőművek tövében észlelhető lapátzaj impulzív jellege a toronytól 300-500 méteres távolságon túl már nem észlelhető impulzusos zajként, mert a szokásos környezeti zaj ezt a jelleget a távolság növekedésével egyre inkább egyenletessé változtatja. [...]

Ebből kifolyólag nem tartjuk szükségesnek az MSZ ISO 1996-1:2009 szerinti pszichoakusztikai korrekciók figyelembe vételét a vizsgált esetben.”

A Főfelügyelőség a kérelmező álláspontját visszhangozza a megtámadott határozatban, értelmezésünk szerint annak hitelt ad, a döntését erre az információra alapozza.

Álláspontunk szerint mind a zajszámítás szerzője, mind a Főfelügyelőség téved a tekintetben, hogy a szélérőművek ciklikusan változó és ezért igen zavaró lapátzaja az erőműtől 300-500 méteres távolságon túl már nem észlelhető impulzusos/lüktető/ciklikus zajként. Ismereteink szerint nincsenek olyan vizsgálatok sem, amelyek ezt állapították volna meg – amennyiben ilyen vizsgálatokat mégis dokumentáltak a bizonyítékként figyelembevehető szakirodalomban, úgy kérjük, hogy az alperesek jelöljék meg azt a független cikket vagy tanulmányt, amely azt a kérdést választotta a vizsgálatának tárgyául, hogy a szélérőművek zaja milyen távolságon túl nem észlelhető ciklikus és ezért rendkívül zavaró zajhatásként.

Megjegyezzük, hogy a zajszámítás 12. oldalán referenciaként említett két hatástanulmány és egy előadás közül egyiknek sem ez volt a tárgya, így kénytelenek vagyunk azt feltételezni, hogy a zajszámítás ezen a ponton blöffölni próbált. A két hatástanulmányt szélenergetikai fejlesztéseket végző cégek (ENTEC UK Limited és Heggies Limited) megrendelésére készítették akusztikai szakértők az Egyesült Királyságban lévő Blackstone Edge, illetve Boco Rock tervezett szélérőműtelepekről. Mindkét hatástanulmány a 2010.03.30-án kelt, a Tolna megyei Felsőnyék-Fürged-Magyarkeszi községek határába tervezett szélérőműteleppel kapcsolatos, MB/23/2010. számú fellebbezésünk melléklete volt, így az ügyben másodfokon eljáró Főfelügyelőség számára rendelkezésre állónak és ismertnek tételezhető.

Az elsőként említett tanulmány a Blackstone Edge szélérőműtelepről valóban kitér egy kicsit a szélérőművek lapátjai által modulált zajra, de a távolságról nem esik szó benne. Ez a hatástanulmány az

Egyesült Királyság Kereskedelmi és Ipari Minisztériumának számára korábban készített vizsgálatokra hivatkozik. A 6.6.26 pont megállapításai és fordításuk:

“6.6.26 It was found that internal noise levels associated with aerodynamic modulation were above the threshold of audibility at some properties. While measurements indicated these were not high enough to awake occupiers of a room, they could result in difficulties returning to sleep once awoken.”

“6.6.26 Az aerodinamikai modulációhoz kapcsolható beltéri zajszintek egyes ingatlanokon meghaladták a hallhatóság határát. Bár a mérések azt mutatták, hogy ezek a zajszintek nem voltak elegendően magasak ahhoz, hogy a szobában tartózkodókat felébresszék, azt eredményezhették, hogy a megébredtek nehezebben tudtak visszaaludni.”

Álláspontunk szerint **ezekből a vizsgálatokból inkább az világlik ki, hogy ha egyszer a szóban forgó lapátzaj beltérben alvászavarokat is okozott, akkor kültéren nyilvánvalóan hallhatónak kellett lennie.** Bár a szöveg távolságokat nem említ, nagyon valószínűtlennek tartjuk, hogy a szóban forgó ingatlanok a zajszámítás szerzője által említett 300-500 m-re vagy annál közelebb lettek volna a szélerőművekhez.

A másik hatástanulmányban (Boco Rock szélfarm) viszont egyetlen szó sem esik a szélerőművek lapátjai által ciklikusan modulált zajról, így arról a távolságról sem, amely esetén ez a hatás még érzékelhető. Megítélésünk szerint ez a tanulmány is alkalmatlan annak az állításnak az alátámasztására, hogy a szélerőművek zajának kellemetlen, intruzív lüktetése 300-500 m távolságon túl nem érzékelhető.

A harmadik referencia Bárány Lajos előadása a Pannon Egyetemen 2010.04.16-án. A zajszámítás egyebet (pl. az előadás címét, témáját) nem közöl. Bárány Lajos kolléga munkásságának és a Blautech Kft. tevékenységének részleges ismeretében nem tartjuk elképzelhetőnek, hogy az előadás témája a szélerőművek aerodinamikailag modulált zaja érzékelhetőségének a távolságfüggése lett volna.

Továbbá, megítélésünk szerint egyik említett forrás sem elégíti ki egy közigazgatási perben figyelembevehető bizonyítékok kritériumait.

A Ket. 2. § (3) szerint:

“A közigazgatási hatóság az eljárás során az érintett ügyre vonatkozó tényeket veszi figyelembe, minden bizonyítékot súlyának megfelelően értékeli, döntését valóságghú tényállásra alapozza.”

Jelezni kívánjuk, hogy a zajszámításban foglalt állítások elfogadásával a Főfelügyelőség álláspontunk szerint megsértette a Ket 2. § (3)-ban foglalt, a bizonyítékokról szóló követelményeket.

Felhívjuk a tisztelt bíróság figyelmét, hogy a szélerőművek zajának ezt a sajátosságát és annak kezelését igen széleskörű érdeklődés övezi, és azonkívül, hogy aktív kutatás tárgya, az ügyben szabványok és jogszabályok is születtek és születnek folyamatosan. Egyesületünk ennek a területnek az eredményeiről 2004. óta igyekszik tájékozódni. A teljesség igénye nélkül az alábbiakban bemutatunk néhány releváns eredményt, illetve megoldást, amelyek tükrében valószínűsíthető, hogy a Válra tervezett szélerőmű a Vál, Új-hegyen lakók számára zavaró hatású lenne.

4a. Kutatási eredmények

A németországi Rhede szélerőműtelep vizsgálatát a tőle nyugatra 1900 m-re (!) fekvő holland kisvárosban lakók alvászavarokról tudósító zajpanaszai hívták létre. A kutatás viszonylag ritka a tekintetben, hogy az adatgyűjtés a szokásos méréseknél mintegy két nagyságrenddel hosszabb időtartamban, mintegy 1435 órán keresztül tartott, ami a kutatás során megfogalmazott következtetéseket bizonyos zajhatások gyakoriságáról, jelentőségéről nagymértékben megalapozza. Erről a szélerőműtelepről számos publikáció született. A publikációk egy része kitér a szélerőművek ciklikusan változó zajára is és **a távolbahatás mértékére is, amelyet a vizsgálati pontok helyzetéből 400-1500 m között határoz meg** (van den Berg G P (2005): The beat is getting stronger: The effect of atmospheric stability on low frequency modulated sound of wind turbines, Journal of Low Frequency Noise, Vibration and Active Control, Volume 24, Number 1).

Ezzel teljes mértékben konzisztens megfigyeléseket közöltek a szélerőművek zajhatásával foglalkozó legjelentősebb nemzetközi konferencián (Davis J (2007): Noise pollution from wind turbines - Living with amplitude modulation, lower frequency emissions and sleep deprivation, Second International Meeting on Wind Turbine Noise, Lyon), amennyiben is **a szóban forgó hatást 1500-2000 m távolságban is azonosították.**

Az Egyesült Királyság Zajvédelmi Egyesületének vizsgálatai **ezt a hatást “több, mint egy mérföldről” azonosították** (Stewart J (2006): Location, Location, Location – An investigation into wind farms an noise by the Noise Association, UK Noise Association, London).

Mindhárom forrás megtalálható az interneten.

4b. Akusztikai szabványok

A Főfelügyelőség számára több beadványunkban kifejtettük, hogy a számos más akusztikai szabvány fundamentumául szolgáló ISO 1996-1:2003 szabvány (amelyet Magyarországon MSZ ISO 1996-1:2009 néven honosítottak) előírásai +5 dB korrekcióval rendelik figyelembevenni az olyan jellegű zajokat, mint amilyen a szélerőművéké is, amennyiben azok hallhatók a megítélési pontokon.

A kifejezetten szélerőművek zajának értékelésére kifejlesztett NZS 6808:2010 szabvány esetében ez a korrekció +6 dB. Ezt a szabványt Új-Zélandon kívül Ausztráliában is alkalmazzák.

4c. A védőtávolságra vonatkozó jogszabályok és ajánlások

A zajvédelmi előírások mellett vagy azok helyett a probléma kezelésére egy másik lehetséges megközelítés a védőtávolságok előírása vagy ajánlása. A szélerőműveknek ugyan számos környezeti hatásuk lehet, ugyanakkor az előírt vagy ajánlott **védőtávolságok nagyságából (1-2 km) nyilvánvaló, hogy ezek a védőtávolságok a számos környezeti hatás közül a zajhatástól, azon belül is a zavaró, illetve egészségkárosító intruzív, lüktető ipari zajtól kívánják megvédeni a lakókat:**

Magyarországon a 2000. évi CXII. Törvény (a Balaton-törvény) 28/A §. (1) j) és n) 1500 m védőtávolságot ír elő a 10 m-nél magasabb szélkerék és a települési, valamint a turisztikai fejlesztési területek között.

Az Országos Lakás- és Építésügyi Hivatal ajánlása (2005.) szerint a védőtávolság a a szélerőmű teljes magasságának a tízszerese.

A Fejér megye 2009. februárja óta hatályos területrendezési tervéhez kapcsolódó ajánlások szerint ez a védőtávolság a szélrómú teljes magasságának a tízszerese - esetünkben ez 990 m lenne.

Veszprém Megye rendezési tervében (2010.) az ajánlott védőtávolság 2000 m.

Ausztrália Victoria államában a kötelezően alkalmazandó védőtávolság 2000 m.

Skóciában jelenleg egy 2 km tervezési ajánlás van érvényben. Az Egyesült Királyság törvényhozásának felsőháza által benyújtott, Angliára és Wales-re vonatkozó törvényjavaslat az újonnan létesítendő szélrómúvekre a magasságuk függvényében különféle védőtávolságokat ír elő. A Válra tervezett szélrómúre a törvényjavaslat szerint 1500 m védőtávolság vonatkozna.

Olaszországban ezt a kérdést az egyes régiók helyi rendeletei szabályozzák, amelyek az interneten fellelhető források szerint a széltornyok magasságának tíz- illetve hússzorosát, vagy 1-2 km védőtávolságot írnak elő.

A francia kormány döntéselőkészítő háttérintézményeként működő Francia Orvosi Akadémia ajánlása szintén 1500 m.

Ez a felsorolás korántsem teljes, megemlítjük még, hogy a tendencia egyértelműen a védőtávolságok növekedése irányába mutat.

A fentiek tükrében vitatjuk a megtámadott határozatnak azt a döntés érdemére kihatással lévő és a határozathozatal alapjául szolgáló tényként kezelt megállapítását, amely szerint 300-500 méteren túl pszichoakusztikai korrekciók figyelembevétele szükségtelen.

A tervezett szélrómútól 60 m-re eső ültetvényről

Ebben a körben egy későbbi alkalommal kívánunk nyilatkozni, most csak annyit kívánunk jelezni, hogy nem értünk egyet a Főfelügyelőség álláspontjával, amely szerint az ültetvényen észlelhető zajt munkahelyi zajként kell kezelni.

Az egyesületünket az illetékről szóló 1990. évi XCIII. törvény 5. § (1) bekezdés d) pontja alapján teljes személyes illetékmentesség illeti meg, ezért az illeték lerovását mellőzzük. Bejelentjük, hogy szervezetünknek a tavalyi évben vállalkozási tevékenységből származó jövedelem után társasági adófizetési, illetve eredménye után költségvetési befizetési kötelezettsége nem volt.

Tisztelettel

Hárskút, 2012. február 12.

Mészáros Ferenc
alelnök

Mellékletek:

- A: földmérőmérnöki szakvélemény
- B: Batta Zoltán úr nyilatkozata (távolság: 535 m)
- C: Batta Zoltán úr életvitelszerű ottholását igazoló villanyszámlák
- D: Markovicsné Schön Ágnes nyilatkozata (távolság: 621 m)
- E: Fekete László úr nyilatkozata (távolság: ~700 m)
- F: Az irányítási tényező értékének indoklása